

Zagrebačko predstavljanje Croaticina Hrvatsko-mađarskog rječnika

FOTO: KRISTINA GOHER

4-5. stranica

Miklós Soltész u Croatici

3. stranica

Još se bere rozmarin

11. stranica

Dani hrvatskoga jezika

14. stranica

Komentar

Pravedniji način bodovanja

Mnoge narodnosne samouprave oslanjaju se na diferenciranu potporu kod obavljanja svojih određenih djelatnosti, npr. kod stipendiranja svojih nadarenih mladih pripadnika zajednice, pretplate glasila, nagradnih putovanja u matičnu domovinu, postavljanja dvojezičnih natpisa u mjestu, kupnje narodne nošnje, glazbala itd., jer takva se ulaganja mogu učiniti ponajprije iz te potpore (za te troškove teško ili se uopće ne dobije potpora preko natječajja), upravo zbog toga za aktivne samouprave vrlo je važna diferencirana potpora. Prije nekoliko dana objavio je Fond za razvoj ljudskih potencijala bodove za narodnosne samouprave na temelju lanjskih zapisnika. U sustavu bodovanja može se postići najviše sto bodova na temelju obavljenih zadaća na tri područja: zastupanja interesa narodnosti, izgradnje kulturne autonomije i narodnosne opstojnosti. I ove su me godine iznenadili rezultati bodovanja. Čini mi se da je ovogodišnje bodovanje bilo mnogo strože, među hrvatskim narodnosnim samoupravama samo jedna je dobila maksimalnih sto bodova premda ih je lani bilo umalo deset i znam da bi i ove godine zavrijedile bodove blizu maksimuma po svojoj djelatnosti. Kako je moguće da jedna mjesna narodnosna samouprava koja je i održavatelj odgojno-obrazovnih ustanova dobije manje bodova nego ona u čijem mjestu nema nijedne narodnosne ustanove, a vrlo je mali broj i pripadnika narodnosti. U prosjeku najviša razina bodova umalo je šezdeset, ali doista su mnoge nepravednosti poznajući aktivnosti određenih narodnosnih samouprava. Opet je vidljivo da kod vrednovanja odlučujuću ulogu igra isključivo ima li kod organizacije osoba koja će zapisnike znati dobro napisati. One samouprave koje su djelatne imaju manje vremena pripaziti na administraciju jer osim pisanja detaljnih zapisnika treba priložiti i druge dokumente, počev od ugovora, ponude do novinskih članaka itd. Možda bi dobro bilo razmisliti o uravnoteživanju pravednijeg načina bodovanja, predlagati nadležnim tijelima da barem u naseljima gdje djeluju narodnosne odgojno-obrazovne ustanove narodnosne samouprave dobiju dodatne bodove (naravno, pod uvjetom da od dobivene potpore potpomažu isključivo njihovo djelovanje), a kod mjesnih narodnosnih samouprava koje su i njihovi održavatelji držim da bi trebale dobiti stopostotnu diferenciranu potporu, dakle sto bodova.

beta

Glasnikov tjedan

Nebriga za hrvatski jezik vidljiva je na svim područjima života Hrvata u Mađarskoj. Ona proizlazi iz činjenice kako mnogi, koji ga ne znaju, govore i misle kao da ga znaju, podcjenjujući vrijednost znanja materinskoga jezika i njegova cjeloživotnog učenja. Plješeće se jednostavnim rečenicama, a time i mislima koje osiromašuju hrvatsku jezičnu stvarnost. I tako sve češće sjediš za stolom oko kojega većina pozvanih ne mogu razgovarati na hrvatskom jeziku, pa se osjećaš sam i donkihотовski izgubljen. U nacionalnim hrvatskim zajednicama izvan Republike Hrvatske potreba njegovanja hrvatskoga jezika kroz visoke standarde trebala bi biti prvenstvena zadaća ustanova te zajednice. U našem slučaju ustanova kroz koje se ostvaruje kulturna autonomija Hrvata u Mađarskoj.

Koji su nas programi obilježavanja Mjeseca prostora kulture Hrvatske smo događanja o hrvatskome jeziku, značajka hrvatske sa što više i kako bi se notama i ljepotama predstavili smo Hrvat nakon Dana materin

če, na Dan izdavanja skom jeziku pod na nu rimskoga dvora, 1483. godine. U Zagrebu je predstavljena hrvatsko-mađarska inačica rječnika (Horvát-magyar szótár) koji je svjetlo dana ugledao u nakladi izdavačke kuće Croatica u svibnju 2016. godine. Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj predstavio je pravi pothvat, kapitalno djelo hrvatskoga jezikoslovlja, Rječnik govora santovačkih Hrvata autora Živka Mandića, koji je izdan ovih dana.

Ne sjećam se da smo bili (kao glasilo Hrvata u Mađarskoj) pozvani ili obaviješteni na događaj 21. veljače kojim bi se u našoj sredini centralno obilježilo Međunarodni dan materinskoga jezika. U tijeku su ožujski Dani hrvatskoga jezika u pečuškoj Hrvatskoj školi, Dani hrvatskoga jezika, koji se održavaju u suorganizaciji Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma te santovačke Hrvatske samouprave, također su u tijeku... Prisička Hrvatska samouprava položila je vijenac na grobu pisca i župnika Jožefa Ficka, Nardanci su predstavili zbornik o Nikoli Benčiću, u školama su priređena natjecanja u kazivanju stihova, a neka su pred nama u nastupajućim tjednima... tako i državna Croatiada, održani su Dani hrvatskoga jezika u Serdahelu u organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave, Čakavska katedra Šopron i Matica hrvatska za tjedan dana prezentirat će reprint izdanja „Vazetye Szigetha Grada od Barne Karnaruticha Zadrana znovich na szvetlo dano po Petru Fodroczy Letta M.D.CL.XI.“

Kako bismo promicali uporabu materinskoga jezika, najprije preko ustanova u vlastitom održavanju trebamo staviti naglasak na važnost znanja materinskoga jezika i njegovu upotrebu u svakodnevnom saobraćaju na poslu i izvan njega. Dan materinskoga jezika, jednako kao i Mjesec hrvatskoga jezika trebalo bi obilježavati u kulturnim ustanovama, medijima, školama, u znanstvenim i inim ustanovama. Jer znanje jezika „nezamjenjiv je izraz ljudske kreativnosti“.

A položaj hrvatskoga književnog jezika jedan je od ključnih trenutaka u borbi hrvatskog naroda za očuvanje svoje samobitnosti i vlastite samosvojnosti.

A hrvatskomu jeziku prošlost nije uvijek bila laka, prošao je prilično burna vremena, ali uspio je očuvati samobitnost i samosvojnost bez obzira na silne pritiske koji su u povijesti dolazili s raznih strana. U tebi sam vijek svoj proživio, / Drevni i lijepi jeziče Hrvata; / Rođen na morskom pragu tvojih vrata, / Polako sam te, uz trud, osvojio. – pjeva pjesnik Vladimir Nazor u prekrasnom sonetu naslova Hrvatski jezik.

Branka Pavić Blažetin

očekivali u sklopu hrvatskoga jezika u vata u Mađarskoj? organizirali kako bi se jednoj od najvažnijih mosvojnosti govorilo širila svijest o vred hrvatskoga jezika? ski kalendar 2017 dan skoga jezika, 22. velja prve knjige na hrvatsk slovom Misal po zakonu

U nacionalnim hrvatskim zajednicama izvan Republike Hrvatske potreba njegovanja hrvatskoga jezika kroz visoke standarde trebala bi biti prvenstvena zadaća ustanova te zajednice.

Državni tajnik Miklós Soltész u prijateljskom posjetu Croatici

Ravnatelj Čaba Horvath i državni tajnik Miklós Soltész

Na poziv Croaticina ravnatelja Čabe Horvatha, 9. ožujka 2017. godine Croaticu je posjetio državni tajnik za vjerske, narodnosne, civilne i društvene veze pri Ministarstvu ljudskih resursa Miklós Soltész, koji je u pratnji voditelja Glavnoga narodnosnog odjela toga Ministarstva Richárda Tircsija razgledao zgradu tvrtke u sklopu kojeg je ravnatelj Horvath upoznao goste s dosadašnjim Croaticinim rezultatima na izdavačkom, kulturnom i informativnom polju.

Razgovara se o suvremenome tiskarskom stroju.

Unatoč kišovitoj danu prijateljski susret Croaticina ravnatelja Čabe Horvatha i državnoga tajnika za vjerske, narodnosne, civilne i društvene veze pri Ministarstvu ljudskih resursa Miklósa Soltésza te voditelja Glavnoga narodnosnog odjela toga Ministarstva Richárda Tircsija proteklo je u opuštenom ozračju. Gosti su prvo razgledali suvremenu tiskaru na prizemlju gdje ih je ravnatelj Horvath upoznao sa slijedom tiskarskoga rada, opisao tiskarske strojeve s posebnim naglaskom na prednosti razmjerno novoga digitalnog stroja „Hedelberg“ i suvremenoga plotera. Predstavljen je i Croaticin arhiv i klupska prostorija. Na prvome katu gosti su razgledali priredbenu dvoranu i galerijski prostor, gdje ih je ravnatelj Horvath informirao o kulturnoj djelatnosti tvrtke; kako su uspješno ostvareni primjerice hrvatski tjedni, literarne večeri, kazališne predstave, a posebno je naglasio predstavljanje Hrvatsko-mađarskog rječnika i novinarsku konfe-

renciju povodom 25. godišnjice izlazenja Hrvatskoga glasnika, izložbu grafika Lajoša Brigovića, dizajnerice stakla Csille Szilágyi i Đure Šarkića starijega i mlađega te Estere Šarkić. Naglasio je da 90 posto priredaba je na hrvatskome jeziku, a preostali dio na hrvatskome i mađarskome. Državnome tajniku Miklósu Soltészu bila su poznata imena i djelatnost hrvatskih umjetnika, te mjesta koja su uslikana na plastičnim pločama koje krasi priredbenu dvoranu. Kako reče, ljubitelj je prirodnih i kulturnih ljepota Hrvatske,

te je često krstarilo po hrvatskome Jadranu. Na drugome katu posjećen je suvremeni Croaticin studio, i predstavljeno je djelovanje Medijskoga centra Croatica – Hrvatskoga glasnika i Radija Croatica. Tjednik Hrvata u Mađarskoj tiska izdavačka kuća, na 16 stranica napisi su novinara i vjernih dopisnika lista. Također novinari rade i govorne priloge za Radio, u čijim su emisijama – tjedno tri puta – zastupljeni svi radijski žanrovi. Potom su gosti upoznati s ukoričenim Croaticinim izdanjima i radom novoga skenera, koji je kupljen i za obogaćivanje Croaticina arhiva. Kako Medijski centar Croatica saznaje, ravnatelj Čaba Horvath na sastanku u četiri oka upoznao je državnoga tajnika Miklósa Soltésza i voditelja Richárda Tircsija s tiskarskim poslovima tvrtke, kako Croatica ima tiskarska prava na umalo dvjesto udžbenika, od toga 30 posto su hrvatski naslovi, te osim hrvatskoga tjednika tiska primjerice časopis „Barátság“, tjednik Slovaka i Nijemaca. Unaprijeđena je informativna djelatnost jer od veljače pokrenuta je Internetska televizija Croatica. Po planovima, prilozi bi bili iz svih regija gdje žive Hrvati. Pri kraju druženja državni je tajnik Miklós Soltész pozitivno govorio o viđenome, te naglasio kako je lijepo vidjeti da se potpora mađarske vlade odista koristi u prave svrhe.

Kristina Goher

Lista se dio Croaticinih izdanja.

Kameni temeljci za još bolju hrvatsko-mađarsku suradnju

U Zagrebu predstavljen Horvát-magyar szótár (Hrvatsko-mađarski rječnik) i Mađarsko-hrvatski rječnik

U Mađarskom institutu u Zagrebu 8. ožujka 2017. predstavljen je Horvát-magyar szótár (Hrvatsko-mađarski rječnik) i Mađarsko-hrvatski rječnik. Nakon pozdravnih riječi ravnatelja toga Instituta Dinka Šokčevića, nazočne su pozdravili državni tajnik iz Ureda mađarskoga premijera Csaba Latorcai i pomoćnik hrvatskoga ministra znanosti i obrazovanja Tomislav Sokol. O važnosti rječnika govorili su Croaticin ravnatelj Čaba Horvath i ravnatelj Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje Željko Jozić. Rječnike su predstavili: voditeljica projekta Mađarsko-hrvatskoga rječnika Marija Znika, urednice Irina Jurović i Margit Bernadet Vuk, te urednici Hrvatsko-mađarskog rječnika Janja Prodan i Ernest Barić.

Državni tajnik Csaba Latorcai

Pomoćnik ministra Tomislav Sokol

U prepunoj dvorani Mađarskog instituta u Zagrebu, nazočnima se obratio ravnatelj te ustanove Dinko Šokčević posebno pozdravljajući državnoga tajnika iz Ureda mađarskoga premijera Csabu Latorcaija, pomoćnika hrvatskoga ministra znanosti i obrazovanja Tomislava Sokola, saborskoga zastupnika za mađarsku manjinu Roberta Jankovića, glasnogovornika hrvatske manjine u Mađarskome parlamentu Mišu Heppa, predsjednika Hrvatske državne samouprave Ivana Gugana, predsjednika Savjeta za nacionalne manjine hrvatske vlade Aleksandra Tolnauera i savjetnika s posebnim položajem za hrvatsku nacionalnu manjinu pri Središnjemu državnom uredu za Hrvate izvan Republike Hrvatske Milana Bošnjaka te druge visoke uzvanike.

Državni tajnik Csaba Latorcai prenio je pozdrave mađarskoga premijera Viktora Orbána te podsjetio na višestoljetne mađarsko-hrvatske odnose. Istaknuo je zajedničku kršćansku prošlost te podsjetio da je sveti Ladislav utemeljio Zagrebačku biskupiju. Naš kralj Bela IV. sklonio se u Trogir bježeći pred Tatarima, te je dodao da se u Dubrovniku nalaze relikvije svetih Stjepana i Ladislava. Naglasio je da predstavljanje dvaju rječnika potvrđuje nastojanja kako njegovanje mađarsko-hrvatskih višestoljetnih odnosa nije samo pogled u prošlost, nego ujedno i aktivnost koja se provodi poradi budućnosti, te je dodao da nam izrađeni rječnici pomažu u komunikaciji, u boljem i dubljem upoznavanju kulture jedan drugog, služe kao pomagala u obrazovanju i odgoju u našim školama, sveučili-

štima, a također i u zajedničkoj svakodnevici. Pomoćnik hrvatskoga ministra znanosti i obrazovanja Tomislav Sokol ta dva rječnika imenovao je s usporednošću važnih kamena temeljaca novih, još boljih i čvršćih veza, odnosa između hrvatskoga i mađarskoga jezika te hrvatskoga i mađarskoga naroda. Naglasio je da ovih projekata ne bi bilo da nije bilo sluha političkih ustrojstava te najveća zahvala ide vladama Republike Hrvatske i Mađarske. Istina, na izradbi rječnika dugo se radilo, ali rezultat je izvrstan, pa su dobivena dva izvanredna, znanstveno utemeljena usporedna rječnika. Sličnost naslovnica dvaju rječnika, na jednoj i drugoj prostiru se zastave dviju država koje su spojene na hrptu, smatra porukom kako višestoljetna zajednička duboka povezanost hrvatskoga i mađarskoga treba biti misao vodilja nastavku dobre i duboke hrvatsko-mađarske suradnje. O važnosti rječnika govorili su Croaticin ravnatelj Čaba Horvath i ravnatelj Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje Željko Jozić. Kako za Medijski centar Croatica reče Čaba Horvath, Horvát-magyar szótár (Hrvatsko-mađarski rječnik) kapitalno je djelo i Izdavačke kuće kojoj na čelu i hrvatskih intelektualaca u Mađarskoj. Rječnik su dobro prihvatili korisnici, naime prodano mu je umalo 350 primjeraka, te se razmišlja o pretisku. „Važno je za Institut što se može uključiti u takve velike i zahtjevne projekte kao što je Mađarsko-hrvatski rječnik, u koji su uključene i druge strane. Uredi-vački rad dvaju rječnika ujedno je značio i dobar koordinacijski posao Instituta i Croatice“ – reče za Medijski centar Croatica ravnatelj Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje Željko Jozić.

Ernest Barić, Janja Prodan i Marija Znika

Mađarsko-hrvatski rječnik, čiji su autori Krešimir Sučević Međeral, Tatjana Vukadinović, Irina Jurović i Margit Bernadet Vuk, predstavila je njegova urednica Marija Znika. Ona je govorila koje su bile poteškoće koje su se javile na početku uređivanja rječnika, koja su bila načela obradbe, koliko značenja donositi i koliko raznovrsnih izričaja, kako pronaći njihove stilske istozačnice i slično. Zahvalila je za svesrdnu pomoć vanjskim suradnicima Instituta Ernestu Bariću i Janji Prodan te zagrebačkoj hungarologinji Orsolyi Žagar Szentesy. Irina Jurović i Margit Bernadet Vuk govorile su o svome radu na rječniku. Mađarski-hrvatski rječnik, koji je prvi put predstavljen široj javnosti, obuhvaća 38 tisuća riječi iz svih područja života, pomno odabranih natuknica suvremenoga mađarskog jezika. Leksikografska se obradba temelji na suvremenim leksikografskim spoznajama. Većina je natuknica dopunjena ilustrativnim primjerima sintagmi u kojima se natuknica može pojaviti, jednako tako i frazema i idiomi koji sadržavaju spomenutu natuknicu. Uza značenja, rječnik donosi i gramatičke podatke o natuknicama, jednako kao i opaske o stilskom okviru, odnosno stručnom žargonu u kojem se upotrebljavaju. S obzirom na veličinu građe, namjena je rječnika omogućiti nesmetano snalaženje korisnika u svakodnevnoj govornoj komunikaciji, praćenjem medijskih tekstova namijenjenih širokoj publici, te uvid u pravni i gospodarski diskurs potreban za poslovnu i administrativnu komunikaciju među govornicima dvaju jezika.

Mnogobrojna publika, budući korisnici

Mađarsko-hrvatski rječnik, koji je prvo predstavljen 31. svibnja 2016. godine u Croatici (HG broj 24, 16. lipnja 2016.), potom u sklopu XI. međunarodnih slavističkih dana u Sambotelu 15. listopada iste godine, predstavili su ga njegovi urednici Janja Prodan i Ernest Barić. Na kraju predstavljanja izdanja Janja Prodan je zahvalila suradnici Jadranki Gergić, lektoru Tiboru Szűcsu, te za korisne jezikoslovne savjete Mariji Zniki i Sandi Ham. Kako MCC saznaje, predstavljanje Hrvatsko-mađarskog rječnika predviđa se u Pečuhu i Osijeku.

Kristina Goher

Ministar Krstičević primio mađarskog ministra obrane

Potpredsjednik Vlade i ministar obrane Republike Hrvatske Damir Krstičević sa suradnicima primio je u četvrtak, 2. ožujka 2017., u Ministarstvu obrane Republike Hrvatske, izaslanstvo Ministarstva obrane Mađarske, predvođeno ministrom Istvánom Simicskom.

Foto: MORH/ J. Kopl

Na sastanku su potvrđeni neprekidno dobri odnosi i dobra bilateralna suradnja dviju zemalja. Takvim dobrim odnosima dodatno pridonosi i zajedničko članstvo u NATO-u i EU, unutar kojih Hrvatska i Mađarska djeluju i usklađuju svoje politike.

U tom kontekstu, riječi je bilo o područjima suradnje pripadnika hrvatskih i mađarskih oružanih snaga, od zajedničke obuke, sudjelovanja u međunarodnim vojnim vježbama, suradnje snaga za specijalno djelovanje, te suradnje u okviru regionalnih pobuda, pri čemu je istaknuta suradnja u okviru Srednjoeuropske obrambene inicijative, regionalnog foruma za zajedničku izgradnju i jačanje obrambenih sposobnosti.

Na sastanku se također razgovaralo i o mađarskim iskustvima nabave borbenih zrakoplova, a s obzirom da Hrvatsku do kraja godine očekuje donošenje strateške odluke o mogućnosti zadržavanja borbenoga zrakoplovstva, ministar Krstičević zahvalio je mađarskom kolegi na podijeljenim iskustvima te rekao kako će se u tom području, kao i s ostalim zemljama koje imaju ta iskustva, nastaviti razgovori i na stručnoj razini.

U kontekstu novih sigurnosnih izazova i sigurnosnoga stanja u jugoistočnoj Europi, dvije strane zaključile su da aktualni izazovi zahtijevaju i veću pozornost NATO-a i EU-a.

Ministar Krstičević rekao je da je Hrvatska, kao članica NATO-a i EU-a, potpuno svjesna svoje odgovornosti za sigurnost jugoistočne Europe te dodao kako Hrvatska i Mađarska imaju važnu stabilizirajuću ulogu na tom području, ne samo kao članice NATO-a i EU-a nego i kroza svoj utjecaj u okviru regionalnih pobuda.

„Sigurnost naših država i građana dodatni su poticaj za daljnje jačanje dobrih bilateralnih odnosa jer nijedna država ne može samostalno se nositi s kompleksnim izazovima kao što je migrantska kriza ili rastući radikalizam u širem okruženju povezan s krizom na Bliskom istoku” – zaključio je ministar Krstičević.

Mađarski ministar István Simicsko istaknuo je da su Hrvatska i Mađarska susjedne prijateljske države koje veže zajednička povijest, a naši se odnosi temelje na zajedničkim vrijednostima.

„Izazovi današnjice jačaju potrebu za suradnjom, dijelimo i zajednička mišljenja oko ugroza koje prijete Europi, od migrantske krize i radikalizma. I Mađarska i Hrvatska razvijaju svoje oružane snage, i podržavaju daljnje dogovore oko razvoja obrambenih sposobnosti i zajedničkih aktivnosti” – rekao je ministar Simicsko.

Izvor: /www.morh.hr

Osamnaesto Racko prelo u Baćinu

U Baćinu, hrvatskome naselju nadomak Kalači, 11. veljače priređeno je tradicionalno Racko prelo. Pokladna zabava u organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave održana je osamnaesti put zaredom. Kao i svake godine, tako i ove predsjednik **Franjo Anišić** i dopredsjednica **Judita Marko** učinili su sve kako bi se u dupkom ispunjenom mjesnom Domu sela okupili gosti svih naraštaja. Osim iz Baćina došli su i gosti iz obližnje Kalače i Dušnoka, ali i drugih bačkih naselja. Okupljene su pozdravili, u ime generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, konzul savjetnik Neven Marčić i parlamentarni zastupnik kalačkog okruga Sándor Font. Svojom nazočnošću Prelo su nadalje uveličali načelnica sela Ilona Žebić, zastupnici seoskog vijeća, te zastupnici kalačke i dušnočke Hrvatske samouprave. U prigodnom progra-

FOTO: JUDITA MARKO

mu nastupili su učenici mjesne škole, polaznici hrvatskoga jezika, te bajski KUD Bunjevačka zlatna grana. U nastavku večeri okupljene je zabavljao garski tamburaški sastav Bačka pod vodstvom Erharda Bendea, pa je veselica uz pjesmu i ples potrajala do zore.

S. B.

Nova prijateljska suradnja

Potpisano Pismo namjere o zbratimljenju gradova Baje i Požege

Na poziv gradonačelnika Vedrana Neferovića, 11. ožujka izaslanstvo grada Baje predvođeno gradonačelnikom Róbertom Fercsákom, u kojem su još bili predsjednica Hrvatske samouprave grada Baje Angela Šokac Marković i referentica Gradonačelničkog ureda za kulturu Edit Munczig, boravilo je u Hrvatskoj na Danu grada Požege. Gradonačelnici Baje i Požege Róbert Fercsák i Vedran Neferović položili su vijence kod Spomenika poginulim junacima. Uslijedilo je niz službenih programa, između ostalog i sudjelovanje na Mimohodu i smotri povijesnih postrojba, te na prigodnome kulturnom programu. Tom je prigodom na svečanoj sjednici gradskog vijeća potpisano i Pismo namjere o zbratimljenju dvaju gradova. Svečanost je uljepšana glazbenim programom učenika i profesora požeške Glazbene škole.

„Hrvatsko-mađarske veze jedinstvene su i u Europi, imaju višestoljetnu prošlost. Vjerujem da ćemo to nastaviti na dostojan način. Baja je posebno vezana za Hrvatsku zahvaljujući bunjevačkim Hrvatima u tom gradu koji su se prije 330 godina doselili u Mađarsku, između ostalog i u Baju. Nadam se da ćemo uspostaviti tako plodnu suradnju kao što smo ostvarili s dvama prijateljskim gradovima – s Labinom i Biogradom“ – naglasio uz ostalo tom prigodom bajski gradonačelnik.

U sklopu programa dan prije u Požegi su boravili i bajski poduzetnici. Domaćini su im u gospodarskoj komori bili požeški gradonačelnik Vedran Neferović i predsjednik Županijske gospodarske komore Luka Balenović. Na sastanku je bila i generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Haluga koja je i posredovala u povezivanju Baje i Požege. Kako je uz ostalo naglasila, gospodarstvo je temelj otkuda treba krenuti, a dogovoreno je da će za mjesec dana biti potpisan i sporazum u Baji gdje će se nastaviti konkretni susreti gospodarstvenika.

Snimka: www.pozega.hr i www.baja.hu

Bušarski ophod u Mohaču

Pokladna povorka na pokladni četvrtak

Od 23. do 28. veljače u podunavskom gradiću Mohaču održan je već tradicionalni Bušarski ophod. Napomenimo da se tradicija mohačkih Hrvata Šokaca prvi put spominje u jednom zapisu iz 1783. godine.

Mohački Bušarski ophod prvo je mađarsko kulturno dobro upisano na UNESCO-ov popis nematerijalne svjetske kulturne baštine, godine 2009. U Hrvatskoj se javnosti malo zna, a nadležne ustanove to i ne bilježe kako je mohački Bušarski ophod jedina hrvatska nematerijalna kulturna baština na UNESCO-ovu popisu svjetske nematerijalne kulturne baštine izvan granica Republike Hrvatske.

Na male poklade, u četvrtak, 23. veljače, u Mohaču je počeo Bušarski ophod, a vrhunac dana dogodio se kada se, već po običaju, u ranim popodnevnim satima povorka malih bušara jankele i bušarskih skupina Šokačke čitaonice od klupske zgrade u Táncsicsevoj ulici uputila preko Ulice Szabadság k središnjemu gradskom trgu. Na putu do trga više puta se zaustavljala, zaigrala kolo u pratnji Mladog orkestra, podmlatka Šokačke čitaonice. Po dolasku na Széchenyijev trg, dječje skupine Šokačkog kera u izvornoj narodnoj nošnji nastupile su na otvorenoj pozornici te prikazale šokačke dječje igre i plesove. Najmlađi su i ove godine privukli veliku pozornost okupljenoga mnoštva, i Mohačana i brojnih gostiju. Na Trgu smo sreli i skupinu garskih učenika u pratnji svojih nastavnika i Martina Kubatova, predsjednika garske Hrvatske samouprave, koja im je osigurala putne troškove autobusa. Budući da je mohački Mladi orkestar izveo nekoliko bunjevačkohrvatskih napjeva, oni su odmah povelili kolo.

Kako je to već ustaljena navada, među glavnim sudionicima bile su upravo udruge i ustanove mohačke Šokadije: Čitaonica mohačkih Šokaca, bušarska skupina „Poklade“, Hrvatska samouprava, KUD-ovi „Zora“ i „Mohač“ Tamburaški sastav Šokadija, Dječja plesna skupina i Izvorno plesno društvo Šokačke čitaonice i Mladi orkestar, te orkestri „Orašje“, „Poklade“...

Skupina garskih učenika na Bušarskom ophodu

Dječja plesna skupina Šokačke čitaonice

Kao i svake godine, pokladnu priredbu pratilo je od osamdeset do sto tisuća posjetitelja, a ulicama grada bučilo više od 1200 bušara da bi u iščekivanju proljeća odagnalo zimu. Tijekom šestodnevne priredbe na više od trideset mjesta priređeno je gotovo osamdeset programa. Šestodnevni Bušarski ophod i bušarske povorke popratili su brojni kulturni sadržaji, koncerti, kulturni nastupi, izložbe, balovi, plesačnice, radionice. Tako je pod naslovom „Izrada duda“ otvorena izložba u mohačkome Muzeju Dorottye Kanizsai. Održan je i Međunarodni skup graditelja glazbala i duda (10. Međunarodni gajdaški susret). Zatim prigodna izložba bušarskih rekvizita u kinodvorani Kossuth. U nedjelju su se na Šokačkoj skeli predstavili plesači, gajdaši i bušari, nakon čega su bušari čamcima prešli Dunav. Istodobno položeni su vijenci kod spomen-ploče Stipana Pavkovića Patka. Veliku povorku bušara s Kolišća na Széchenyijev trg pozdravio je gradonačelnik József Szekó. Na središnjemu gradskom trgu predstavile su se bušarske folklorne skupine, a zatim su na mohačkoj skeli stavili pokladni lijes na Dunav. Uslijedilo je spaljivanje pokladnog lijesa na lomači, te pokapanje zime, bušarski ples i pokladno veselje. Na pokladni ponedjeljak, u dvorištu Šokačke čitaonice položeni su vijenci kod spomen-ploče Anke Kršić. Po običaju, dan je završen redovitim bušarskim obilaskom kuća na Kolišću i okolnim ulicama. Na pokladni utorak ustrojena je posljednja pokladna povorka i bušarska veselica gradskim ulicama i trgovima. Poklade su završene na središnjemu gradskom trgu još jednim spaljivanjem pokladnog lijesa na lomači.

S. B.

Gradišćanski Hrvat izlaže u kiseškoj tvrđavi

Franjo Milković: „Zrasla je u meni ta želja da se bavim ovom tehnikom, ku sam pak ja sam stvorio!“

„Fotografiram jur od moje mladosti. Neko vrime sam djelao i za gradišćanske tajedne i misečne novine. U mojoj mirovini sam ov hobi novo otkrio. Bavim se jako intenzivno fotografijom, čitam stručnu literaturu, poiščem tečaje i sudjelujem pri fotoputovanji i djelaonica. Osebužno me fasciniraju različni kompjutorski programi, s kimi znam fotografije predjelati, sastaviti i do nepoznatosti pretvoriti“ – toliko se more doznati iz trojezičnoga teksta o gradišćanskom umjetniku iz Austrije, Franji Milkoviću, čija izložba je otvorena 10. marcijuša, u petak uvečer, u kiseškoj dvorani za izložbe u Jurišićevoj tvrđavi.

Gradišćanski Hrvati skupa: (sliva) dr. Šandor Horvat, Franjo Milković i Šandor Petković

Brojne posjetitelje iz Austrije, Kisega i iz različnih gradišćanskih sel iz Ugarske je najprlje pozdravio dr. Zoltán Lőrincz, predsjednik Kiseškoga društva umjetnikov, a Karl Heinz Lippl je muzički sprovedao događaj. Umjetnika je predstavio

dr. Günter Unger na nimškom jeziku, a trojezični fotograf, Franjo Milković je pak govorio po nimški, hrvatski i ugarski. On je rodod iz Vorištana i kako je rekao, ima dobre veze u Kisegu ter mu je jako drago da smi svoje slike predstaviti i u Kisegu. U

tom su mu bili na pomoći dr. Šandor Horvat, etnograf iz Narde i Šandor Petković, predsjednik Hrvatske samouprave u Kisegu, kim se je na otvaranju i posebno zahvalio na pomoći. Trideset i dvi izložene slike je fotograf posebnom tehnikom pokušio obdjelati, tako da svenek sastavi tri-četire fotografije skupa, pomoću kompjutera. To je i njegova prepoznatljiva tehnika za koju kaže: „Zrasla je u meni ta želja da se bavim ovom tehnikom, ku sam pak ja sam stvorio! Ovo je nešto, ča nijedan drugi na svitu ne čini, samo ja.“ Na kipici vladaju zvanaredno jake i vesele farbe, a za to pak sam umjetnik reče da to veselje dojde pak iz podsvisti i jasno dokazuje da je Gradišćanski Hrvat. „Ja kanim samoga sebe razveseliti, ja kanim ljude razveseliti, ja si mislim, ako se meni nešto vidi, to će se i drugomu viditi. Ako se meni nešto ne vidi, da su to neke mutne farbe ili nešto, ča nij' tako zanimljivo po mojem mišljenju, onda si mislim da se to i drugomu neće viditi“, to i je moto jako zanimljivoga i dopadljivoga stvaralačva Franje Milkovića. Izložbu apstraktnih fotografijov morete pogledati sve do 2. aprila, zvana pondiljka, svaki dan od 10 do 17 uri, u kiseškoj Jurišićevoj tvrđavi.

Tiho

Trenutak za pjesmu

spominki

spominki
pol vijeka u nji
po pol vijeka
spominak
i naš spomenik
njemu

Jurica Čenar

Pri otvaranju izložbe Franjo Milković, dr. Günter Unger i dr. Zoltán Lőrincz

Seoska historija na kipici

Vridna knjižica iz Koljnofa

Spasiti i očuvati, stavlja se naglasak u ovo vrime, kad ide za historiju u naši gradišćansko-hrvatski seli, jer je svako izdanje s kipici, riči, povidajkami, zvanaredno važno za budućnost. Gradišćanski Hrvati u ovom kraju Ugarske mogli su, i pravoda moru biti i danas gizdavi na svoju povijest, običaje, svist i ne nazadnje i na svoj prekrasni stari jezik. Svoje vridnosti gustokrat mi sami pripadnici ovoga naroda ne vidimo, preveć ne cijenimo, ali sva srića da jesu i takovi ljudi ki van kruga imaju oči i čuti, za naše „zanemarene kusiće” i ne moru nek onako mimo projti, kad tribi iskapati, ali upametzeti naše vridnosti.

Tako je lipo potihom jur na kraju ljeta, lani izašla jedna jako vridna knjižica Koljnofa, otkrivajući historiju samoga sela na specifični način: s kipici. U posebnoj projektnoj školskoga kružoka, učiteljica Alojzija Német-Pócza je koordinirala to djelo koje je jako uspješno poteklo u minulom razdoblju i čiji je plod ovo crno-bijelo izdanje na 104 stranica, koje je pinezno podupiralo i Ministarstvo ljudskih resursa. Naime, u okviru kružoka narodopisa koljnofska dica su se ganula u selu otkriti kinče od jako velike vridnosti, čuti stare povidajke, upoznavši tako bogatu povijest Koljnofa i Koljnofcev. Tako piše peljačica projekta da su uz doživljaje

Familija Bugleđić na početku 20. stoljeća

našla dica i nove zviranjke i blizu 460 fotografijov su digitalizirali iz kih već od sto kipicov je moglo zajti u ov fotoalbum. Agica Sárközi, ravnateljica Dvojezične škole i čuvarnice „Mihovil Naković” ovako piše u pregovoru knjige: „Želja nam je s ovim izdanjem jačati čuti i pripadnost ljudi, ki živu u Koljnofu, jačati slogu u suživotu generacijov, očuvati i nastaviti narodne običaje, poštitivati ljudske i etnografske vridnosti i dokazati važnost kolektivnoga djela. Ima ufanja. Vridne diče rukice su obilježile ov materijal sa ciljem da se ne izgubi. Učenici su išli od stana do stana i razgovarali sa starijimi ljudi ki znaju i čuvaju ovu tajnu o prošlosti.” Dvojezična (hrvatsko-ugarska) knjiga sadrži po različiti tema podiljene slike s kratkim recenzentom, informacijami i podatki. Ovde je rič sa slikami o povijesti koljnofske škole „po katastarski upisi i zapisniki selo je imalo već 1647. zgradu škole, ka je u 18. stoljeću stala uz farof”. Posebno poglavlje je dostao pionirski žitak sa slikami ke će danas morebit izazivati smih, ali u onu dob se je zelo jako ozbiljno. Farski dogodjaji sa shodišći, prošecijami,

blagoslavljanji, turbni trenutki „sojdatstva” prilike za djelo kot čihanje perja, drobljenje kukorice, žetva, poljodjelstvo, tišlerstvo sve je na slici potonulih vrimen. Kulturno-športski-društveni žitak takaj imaju svoje stranice, samo nek pucaju od bogatstva jer u Koljnofu i prlje i danas stanuju talentirani ljudi. Cvalo je kazališno djelovanje (prvi igrokaz je pri-

kazan 1920. ljeta), za Drugim svitskim bojem je utemeljena tancoška grupa i zbor jačkarov, 1972. ljeta je osnovan Hrvatski klub s predsjednikom, učiteljem Franjom Pajrićem, ali ovde su i svirači i jačkari, tančoši i tamburaši, fašenjska povorka, spravišća ovjekovječena pri Matinoj kući, zabave, nastupi, svetačnosti. Najomiljeniji šport je bio u Koljnofu nogomet, iako za to igrališće nisu imali, nego na polji su buktu ritali i držali utakmice. Športaši kot i obožavatelji svi su na kipici. Pod naslovom „Male složne zajednice” su izabrani kipici o piri, familija, svati, stariji stanovnici, o celjanskoj hodočasnici, ali ovde su i brojni spominki iz familijarnih albumov. Najzadnje poglavlje je posvećeno velikanom Koljnofa, ki su jako čuda učinili za selo, tako se vidi portret pjesnika i kantora Mate Šinkovića Cape, ovde je muški prijateljski vijenac, velika snaga hrvatstva s Franjom Pajrićem, Štefanom Šinkovićem, Vincijem Tauberom i Imrijem Egrišćem, ali ovde se prepoznaje i lik kronikaša ter peljača igrokazačev, Lasloa Horvata. Dična, morebit i nostalgijna vrimenta, a kasnije će se moći proširiti ovo poglavlje s onimi ljudi ki se u sadašnjosti zalažu za to da koljnofska vist čim dalje zajde i ostane. Još dugo med nami i za nas! Zadnja stranica je puna hvale prema svim ki su potpomagali ovo mukotrpno djelo, a ovde je i imenik tih marljivih školarov kim se pak Koljnof more zahvaliti za ovo vridno izdanje, koje će ne samo Koljnofci s guštom prelistati nego i drugi štovatelji gradišćansko-hrvatske povijesti, jezika i tradicije.

Tiho

Mate Šinković, zborovodja s koljnofskimi jačkaricami

Jelica Fabić-Kőrösi četrdeset godina na polju hrvatskog odgoja i obrazovanja

Odgajateljica budimpeštanske Hrvatske škole Jelica Fabić-Kőrösi ovih je dana u krugu svojih kolega proslavila svoj jubilarni rad na polju hrvatskog odgoja i obrazovanja. Ona je jedna od rijetkih koja je odmalena htjela biti pedagoginja. Ako je upitate je li to mnogo ili malo godina, odgovorit će vam: „Sad kad je već sve iza, čini mi se da i nije, ali sve je tako brzo prošlo.“

U krugu kolega

Jelica Fabić-Kőrösi (60) podrijetlom je iz pomurskoga Serdahela, gdje je odrasla u radišnoj obitelji. Kako reče, već odmalena htjela je biti pedagoginja, sjeća se kako su sa sestrama, Katicom i Marijom, uvijek se igrale učiteljice. Mati ju je nagovarala da bude medicinska sestra jer je ona bila boležljiva, pa je mislila da će i njoj biti malo lakše. Ipak, ona je na poticaj svog učitelja Stipana Blažetina poslije završetka osnovne škole u svome rodnome mjestu krenula za Budimpeštu, u Hrvatskosrpsku gimnaziju. Nakon mature, 1975. godine prijavljuje se na Sveučilište u Zagrebu na jugoslavistikumu, ali zbog administrativne pogreške prvo dobiva obavijest da nije primljena, a potom pozitivan odgovor. Razočarana i tužna zbog takvoga postupka, vraća se u svoj rodni kraj, i zaposli se kao učiteljica u pustarskoj osnovnoj školi. U sebi je pomislila da više nikada ne želi učiti hrvatski jezik i književnost te zbog toga se prijavila u Šopron, ali, kako nam reče, nije se ugodno osjećala u društvu gdje nema svojih. Visokoškolsku naobrazbu nastavlja u Kečkemetu, ondje stječe hrvatsku odgojiteljsku diplomu 1981. godine. Međuvremeno se udaje za Florijana Kőrösija, i rodi sina Kristijana. Vraća se u svoje Pomurje, gdje radi 32 godine, u Mlinarcima je odgojiteljica potom voditeljica vrtića. Pohađa i trogodišnji teološki tečaj u Jegersegu, te nastavničku visoku školu u Sambotelu od 2003. do 2006. godine, gdje diplomira kao nastavnica hrvatskoga jezika i književnosti. U istome razdoblju studira i na sambotelskoj Visokoj školi za vjeroučitelje. Nakon studija zaposlila se u Mlinarcima, gdje je bila doravnateljica, a nakon dvije godine traži da je premjeste u vrtić za odgojiteljicu, potom radi u Pustari. Budući da se zatvara škola, neko je vrijeme nezaposlena. Godine 2006. premine joj suprug. Nastavila je svoju izobrazbu te se prijavila na studije u Sambotel, gdje 2009. godine u Zapadnomadžarskome sveučilišnom središtu „Savaria“ stječe diplomu srednjoškolskog profesora hrvatskoga

jezika i književnosti. Zatim se zaposlila u budimpeštanskom HOŠIG-u, u vrtiću radi kao odgojiteljica (2009./2010.). Mole je da dođe raditi u sambotelški Vrtić „Mesevár“, u kojem radi godinu dana, pa se vraća u budimpeštansku Hrvatsku školu, gdje i danas radi.

„Jako je važna obitelj. Mi smo svi zajedno stanovali: baka, djed i mi, a odgajale smo se u hrvatskome duhu. I pradjed je s nama živio, koji je imao jako velik utjecaj na nas. „Stari japa“, Bogu hvala, dosta je dugo živio, u 98. godini je umro. Dok su nam roditelji radili na polju, on je bio s nama. Stari djed nam je puno pričao o svojim putovanjima, životu; bio je u Americi, u ratu, u Albaniji. Uvijek smo govorile: „Stari japa, prepovedajte nam. I on nam je pričao“ – kaže Jelica. Vjera je također imala veliku ulogu u njihovu odgoju, stari djed se uvijek molio: u podne, prije i poslije jela, i to na hrvatskome jeziku, obitelj je redovito odlazila u crkvu. Za nju i njezine sestre nije strano bilo niti pomagati oko kuće ili na polju. Doduše, Jelica se kadšto skrivala s pokojom knjigom, jer je odmalena jako voljela književnost, a jednako tako ju je privlačio i vjerski svijet. Mnogo može zahvaliti tadašnjemu serdahelskom učitelju Stipanu Blažetinu, koji je još više usadio u njih ljubav prema književnosti, a zapravo im pomagao u kojem životnom smjeru neka nastave. Jeličinu obitelji nije nepoznata pjesma i glazba, naime muž kao mladić svirao je gitaru u Mura bandu, a također i sinovi Kristijan te Grga sviraju poneko glazbalo. Obitelj, vjera i hrvatstvo jesu kamen temeljac čvrste obitelji, tvrdi Jelica Fabić-Kőrösi.

Na pokladnoj veselici s vrtićašima

Jako je privržena svojem rodnom kraju Pomurju, običajima i kajkavštini. Nažalost, kako su kućanski predmeti predaka nestajali iz kuća, tako je postupno nestalo i običaja, pa jezika. Kao svugdje u nas. Voli živjeti u velegradu, posjećuje koncerte, kazališne predstave i izložbe, a ne posljednjem redu voli svoje kolege. I ovdje se osjeća kao doma, ali kada pođe u mirovinu, vraća se u Zalu, ima planove da će nastaviti svoj istraživački rad. Naime, njezini diplomski radovi „Povijest kapelice u Serdahelu i Mlinarcima“ i „Sačuvanje kajkavskog jezika u crkvenim molitvenicima, pismima i u govoru, na području sumartonske i serdahelske crkvene župe“, kako reče, daju se nastaviti.

Čudni su nam životni putovi, zar ne? Neki u nas žive poput ptica selica u Mađarskoj, ali unatoč tomu nikada nisu zaboravili davati i pomagati. Vazda su se znali podignuti i nastaviti put. Takva je snažna osoba i Jelica Fabić-Kőrösi.

Kristina Goher

Još se bere rozmarin u Gornjem Četaru

Diboko postimo jur u korizmi, ali se je i onda lipo spomenuti na jedan od najlipših običajev Gradišćanskih Hrvatov, koji se obraća oko ljubavi ter udvaranja, a sve što s tim skupa ide mora biti povezano s veseljem i mulatovanjem. Cijeli ta repertoar se najde pri Branju rozmarina u Gornjem Četaru, zadnji fašenski utorak, kojega je pravi grih izostaviti, ako stanujemo u blizini, ili nas uprav tudaj nosi put.

Što su buše u Mohaču, to su birači rozmarina u Gornjem Četaru, istina i u Nardi ter Hrvatski Šica, ali tamo pak u drugom sastavu i formatu. U ovom južnogradišćanskom selu zadnja fašenski subota se zvala na bal, u pondiljak se je pohodila Gorica, a utorak po danu, muški glasi svenek napunjuju seoske ulice u pratnji tamburaša, harmonikaša i bubnjara. Ljetos je bilo šartanje iz restorana Pezi, tamo su skupa došli lipo obličeni dičaki sa škrljačom na glavi i otpeljali u prvi tanac sve djelačice i nazočne žene. Otud je išla dalje povorka s velikim krugom u selu, suprot dost velikoga vjetra, ali pred Općinskim stanom su

stali jur zreliji muži s flošami i kupicami hrabroj četi na okripljenje. Skupa su šarmeri potom hitili jednu pozu pred crikvom da se na fotografiji ovjekovječuje i ovoljetna kompanija, i koracali su dalje. Teta Teruška Šaller, ka su izašli s Magdom Biroczki na ulicu pogledati veseljake, rekli su da su jur u dobi nje matere (ka se je narodila 1915. ljeta) imali ovu pravicu. Siromaški su bili, ali još je bilo svega na stolu. Tri dane nisu bili pospani, ni trudni, ali danas dičaki imaju samo dvoje mjesto s divojkama, takovoga česa još nije bilo. Zato se tribo i bojatai da uprav tako kot hrvatski jezik i rozmarin-tura će se nek jednoč odvud skrsnuti. Drugačije mislu pak pri Šimonovi, kade je bila i ovo ljeto velika goščina s rodjaki i susjedi. Perkel je glavni meni, a potom, ki zna koliko fele pečenoga je bilo na stolu. Ovde nij' apelate, svaki se mora najesti, i nigdor ne smi žedan projti od stana. Četarsko-šički muzičari jur najpr su gvišno rezervirani za ove dane. Gor nisu počivali, tako su guslali redom muzički mišung i po želji i po volji, hrvatske, ugarske, nimške note. Još i promet mora stati u ovakovu dobu na ulici, kad su se škrlja-

če na put pohitale, zatvarajući krug nad njimi u tancu. Još jedan valcer i dalje skaču dičaki, skoro do kraja sela, do hiže Imrija i Ane Haramija. Scenarij je isti, tancanje, jilo i pilo, jačenje, viker u cilju da se dobro čuti skupščina da se dostojno zakapa zima, i da se zadnji put još pred postom duša spusti onako „fakabundski“. Tu rič prvi put sam čula med našimi Gradišćanci, i ovako se je znalo i srce razveseliti. Okripila se je duša i tijelo i pri tom jur s potpredsjednikom mjesne Hrvatske samouprave, Tivadarom Čerijem smo prelistali novu, dvojezičnu knjižicu od dvanaest stranic o

četarskom običaju. Stari kipici, novije fotografije s opisom cijeloga običaja u Gornjem Četaru, šareno izdanje će znati informirati one ki još nigdar nisu čuli, ni vidili, kako se svečuju ovi dani u ovom selu. Branje rozmarina u Gornjem Četaru je lani zašlo u Škrinju vridnosti Željezne županije i zato su Četarci s pravom gzdavi na vlašće imanje.

Tiho

Martinci

Školsko natjecanje u kazivanju stihova

Martinačka osnovna škola 17. veljače priredila je redovito godišnje školsko natjecanje u kazivanju stihova na hrvatskom jeziku. Ono je okupilo sve polaznike škole od najmlađih, učenika nižih razreda do najstarijih. Ocjenjivački sud činili su bilježnica okružnoga samoupravnog martinačkog ureda Ema Solga Cserdi, umirovljena odgojiteljica, zastupnica mjesne Hrvatske samouprave Veronika Kovačević i ravnateljica mjesne osnovne škole Ruža Hideg. Učenicima su se pod stručnom rukom nastavnice Ljubice Kolar Vuković natjecali u nekoliko kategorija. Natjecalo se trideset i četvero učenika koji su prije školskog natjecanja osvojili najbolje rezultate po ocjeni nastavnika u svom razredu. Natjecali su se u četiri kategorije: 1. – 2., 3. – 4., 5. – 6. i 7. – 8. razred.

U kategoriji 1. – 2. razred nagrađeni su ovi učenici:

1. Mira Schuttmann, 2. Bence Kiss, 3. Danica Skrajčić.

U kategoriji 3. – 4. razred rezultati su sljedeći:

1. Laura Várnai, 2. Henrietta Rajna, 3. Ivan Guljaš.

U kategoriji 5. – 6. razred ovakav je poredak najboljih:

1. Lilijana Varnai, 2. Odet Koronić, 3. Vivien László.

U kategoriji 7. – 8. razred ocjenjivački sud ovako je ocijenio najbolje kazivače:

1. Dorina Zsurkai, 2. Katalin Zsurkai, 3. Emília Bánai.

Ocjenjivački sud nije imao nimalo lak zadatak, kaže njegova članica Ema Solga Cserdi koja je bila ljubazna i pomogla nam pri sastavljanju ovoga napisa. Posebna je nagrada dodijeljena učenici Karini Koronić.

Kako načelnik sela Starina Šandor Matoric zna obradovati „svoje žene”, pokazao je i ove godine. Već uobičajeno pozvao ih je u mjesni dom kulture, jednako kao i djelatnice martinačko-starinsko-križevačkog bilježništva, kako bi ih obradovao kitom cvijeća, programom u izvedbi mjesnih školaraca, večerom, pjesmom i veseljem uz razgovore i druženja.

Mala stranica

Svjetski dan voda – voda znači život

Naš plavi planet čini 97,5 posto morske vode kojom se čovjek ne može koristiti, a dostupan je samo jedan posto od ukupne količine slatke vode, jer ostali je dio u obliku leda i snijega na polovima. Nestašica pitke vode problem je svjetskih razmjera. Zbog nedostatka vode ugroženo je zdravlje milijardama ljudi, zbog toga su Ujedinjeni narodi 1993. godine proglasili 22. ožujka Svjetskim danom voda, da se na taj dan, diljem svijeta, posebno skrene pozornost na teškoće vezane uz vodu. Voda je izvor života, poboljšava naše zdravlje, pomaže pri zaštiti od niza bolesti. Gotovo 80 posto svih bolesti nastaju zbog nečiste pitke vode.

NAGRADNA IGRA br. 8

Prigodom Svjetskog dana voda uslikajte vodu u prirodi, može to biti fotografija o rijeci, potoku, jezeru, kanalu, ribnjaku, o vodi u jarku itd. Uz fotografiju napišite što ste uslikali, odnosno gdje se nalazi (u kojem naselju) i, naravno, svoje ime i naziv svoje škole. Uživajte u proljetnim danima u prirodi!

Izvučen dobitnik nagradne igre za veljaču

U veljači smo zaprimili 22 rješenja nagradne igre iz Harkanja, Kačmara i Serdahela. Rješenja su nam poslali ovi učenici: Mira Fekete, Jazmin Doboš, Greta Lukač, Alex Lendel, Matija Maton, Rihard Dara, Balint Tot, Greta Marić, Martin Talaber, Boglarka Pustai, Evelin Kutaši, Stjepan Varga, Georgina Major, Kristina Kőrösi, Kiti Bokronji, Dženifer Varadi, Helga Čonka, Matija Kočiš, Martin Horvat, Ramona Tot, Šandor Szőke, Franciška Zorić, Diana Krekić. Nadalje pozivamo učenike naših hrvatskih ustanova, osnovnih škola i gimnazija da sudjeluju u našoj nagradnoj igri! U prvome krugu prihvatili smo rješenja svih onih koji su ih poslali, iako su kod nekih pronađene (male) netočnosti. U buduću na to pripazite! Svoja rješenja možete provjeriti na našoj Maloj stranici. U prvome krugu nagradne igre Hrvatskoga glasnika dobitnica je Franciška Zorić, učenica kačmarske osnovne, njezina je nagrada Hrvatsko-mađarski rječnik. Oni koji niste osvojili nagradu u prvome krugu, nemojte gubiti nadu jer u ožujku ponovno ćemo izvući jednog dobitnika, nemojte ni to zaboraviti da vaša nagradna rješenja skupljat ćemo sve do kraja svibnja. Tada ćemo zbrojiti koliko vas je sudjelovalo u nagradnoj igri tijekom četiriju mjeseca. Onaj razred čiji će učenici poslati najviše točnih rješenja, bit će nagrađen posebnom nagradom na kraju školske godine.

TOČNA RJEŠENJA NAGRADNE IGRE U VELJAČI

NAGRADNA IGRA br.1

Citati iz pjesama:
br.1 – Dobriša Cesarić,
br.2 – Tin Ujević,
br.3 – Antun Branko Šimić,
br.4 – Dragutin Tadijanović

NAGRADNA IGRA br.2

1. Ljudevit Škrapić – E/ Droptine
2. Josip Gujaš Džuretin – G/ Rano jutro u velegradu
3. Timea Horvat – A/ Ne pamtim
4. Mate Šinković – C/ Hrvat sam!
5. Stipan Blažetin – D/ Mura
6. Đuro Pavić – H/ Riječ
7. Jolanka Tišler – B/ Naveke su te šibali
8. Marko Dekić – F/ Sviraj

NAGRADNA IGRA br.3

1. – b) alfabet
2. – b) srednjeg roda
3. – c) dvojice
4. – c) komedija
5. – b) Mihanović – Runjanin
6. – c) šezdeset šest
7. – a) veznici
8. – c) prilozni
9. – b) sedam
10. – b) pješčanik
11. – b) brdo
12. – a) U registraturi

NAGRADNA IGRA br. 4

1. Đud – H
2. Pečuh – G
3. Koljnof – A
4. Sumarton – F
5. Hrvatski Židan – D
6. Tukulja – B
7. Santovo, Vodica – C
8. Potonja – E

Izabrani najbolji recitatori

Obilježavanje Dana hrvatskoga jezika u Serdahelu pokrenula je mjesna Hrvatska samouprava prije deset godina želeći time posvetiti posebnu pozornost hrvatskomu jeziku. Od tada Dani se održavaju blizu nadnevka objave Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskoga književnog jezika (17. ožujka 1967.), zajedno s mjesnom Hrvatskom osnovnom školom „Katarina Zrinski“. Po običaju, u okviru programa gostuje Hrvatsko kazalište iz Pečuha i održava se Regionalno natjecanje kazivanja stihova i proze za učenike ustanova u kojima se podučava hrvatski jezik. Na ovogodišnjem natjecanju, provedenom 9. ožujka, sudjelovalo je 38-ero djece iz Boršfe, Kereka, Kerestura, Serdahela te iz međimurskoga Draškovca.

Regionalno natjecanje kazivanja stihova i proze na hrvatskome jeziku mogućnost je za pomursku djecu da nauče stihove na hrvatskome jeziku, da iskuse svoju nadarenost u recitiranju i da dospiju na Državno natjecanje Croatiade. Prije regionalnog natjecanja svaka je ustanova provela kvalifikaciju po razredima i tako su izabrani najuspješniji recitatori. Na natjecanju s riječima dobrodošlice obratila se Jelica Mihović Adam, učiteljica hrvatskoga jezika, i školski tamburaški sastav s pomurskim pjesmama pod vodstvom nastavnika Žolta Trojka. Slijedilo je natjecanje po kategorijama (1. – 2., 3. – 4., 5. – 6. i 7. – 8. razred, učenici iz matične domovine). Izvedbe pjesama započeli su draškovečki učenici, koji su odabrali pjesme Grigora Viteza, Dragutina Tadijanovića, Zvonimira Baloga i drugih poznatih autora. Hrabrim su se pokazali pred publikom i najmlađi, za njih su učiteljice izabrale prikladne pjesmice o životinjama, lutkicama od Luka Paljetka, Stanislava Femenića, Jadranke Čunčić Bandov, Kuzmana Landeke. Učenici 3. i 4. razreda već su pripazili i na točan izgovor riječi i pokušali se uživjeti u pjesmu. Neki od natjecatelja viših razreda odlučili su se za pjesmu na kajkavskom narječju, njima je bilo još teže naglašavanje, to je i cijenilo prosudbeno povjerenstvo. Učenici 7. – 8. razreda već su donekle ovladali elemente kazivanja stihova i pokušali pronaći sebe u stihovima. Od pjesnika Hrvata u Mađarskoj izabrana je samo jedna pjesma Joška Vlašića, autori ostalih pjesama bili su podrijetlom iz matične nam domovine. U prosudbenom povjerenstvu bile su: Zorica Prosenjak Matola, ravnateljica Hrvatskoga kulturno-prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetin“, te učiteljice Biserka Kiš i Katica Brodač Lukač. Nisu imale lak zadatak, to se vidjelo i u rezultatima, neka su mjesta podijelile između dva natjecatelja. Predsjednica prosudbenog povjerenstva gđa Matola pohvalila je sve sudionike, reče da je učenje pjesme samo po sebi pohvalno, a oni koji su dospjeli na regio-

Najbolji natjecatelji u kategoriji 1. – 2. razred

Najbolji natjecatelji u kategoriji 5. – 6. razred

Najbolji natjecatelji u kategoriji 3. – 4. razred

Najbolji natjecatelji u kategoriji 7. – 8. razred

nalno natjecanje bili su najbolji među svojim vršnjacima, ipak je trebalo postaviti stanoviti redosljed. Dodijeljeno je više posebnih nagrada. Za njih se pobrinula Hrvatska samouprava, a stigle su i poklon-knjige od Vesne Haluga, generalne konzulice Republike Hrvatske iz Pečuha, nijedan natjecatelj nije ostao bez poklona. Najbolji kazivači po kategorijama će zastupati Pomurje na Croatiadi, na Državnom natjecanju kazivanja stihova i proze u organizaciji Hrvatske državne samouprave.

Rezultati natjecanja po kategorijama:

1. – 2. razred:

I. mjesto Mira Prosenjak, II. Hanga Kovač, III. Danijel Virovec, posebnu nagradu dobila je Laura Maček;

3. – 4. razred:

I. mjesto Šara Vajdai, II. Georgina Doboš, III. Neli Reves, posebna nagrada: Jazmin Tot;

5. – 6. razred:

I. mjesto Greta Lukač, II. Nora Matola, III. Enikő Molnár, posebna nagrada: Dorina Vadas;

7. – 8. razred:

I. mjesto Kira Kalinić, II. Hana Lukač i Vivijen Oršoš, III. Dženifer Koller.

KRLEŽINI DANI HRVATSKOGA JEZIKA

Tradicionalna školska priredba Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže, ovogodišnji Dani hrvatskoga jezika, traje od 20. do 24. ožujka. Nudi se niz programa: 20. ožujka nakon svečanoga programa otvaranja Dana slijedilo je predavanje Vesne Bjedov s osječkoga Filozofskog fakulteta; 21. ožujka bio je u znaku školskog natjecanja u kazivanju stihova na hrvatskom jeziku za sve dobi, a pečuško Hrvatsko kazalište izvelo je predstavu Marica; 22. ožujka bio je u znaku šokačkih Hrvata i predstavljanja Croaticina Mađarsko-hrvatskog rječnika uz reviju šokačke narodne nošnje, otvaranje izložbe šokačkih tkanina i plesačnicu; 23. ožujka nastupa skupina Šokačke čitaonice iz Mohača uz radionice izradbe bušarskih krinki i mohačke keramike, a zadnji dan Dana obilježiti će kvizovi, predstavljanje projekta pod nazivom Naša prijateljska škola i program pod nazivom Grahijada, natjecanje učenika na školskome dvorištu, dodjela nagrada i zatvaranje Dana.

SANTOVO

Trodnevna duhovna priprava Santovačke župe za Uskrs provest će se od 27. do 29. ožujka. Duhovnu pripravu hrvatske zajednice, misno slavlje i prigodnu propovijed ove godine, s početkom u 18 sati prvoga i trećega dana predvodit će vlč. Goran Vilov, župnik iz Monoštora (Bački Monoštor). Drugoga dana misno slavlje predvodit će santovački župnik Imre Polyák, a prigodnu propovijed i duhovnu pripravu Ernő Fülöp, župnik kalačke katedrale i kancelar nadbiskupijskog ordinarijata. Pola sata prije mise počinje ispovijed vjernika na materinskome hrvatskom jeziku.

Budimpeštanski susreti

29. ožujka 2017., Croatica, Ulica Nagymező 68

Filmski susret

Zvizdan, hrvatski film, redatelj: Dalibor Matanić

30. ožujka 2017., ELTE, Múzeum krt. 4/D

Književni susret

Gošće:

Barbara Matejčić i Olja Savičević Ivančević

ELTE, Institut za slavenske i baltičke studije, Hrvatski jezik
Croatia

Eötvös Loránd
Tudományegyetem

Pokrovitelji:

MINISTARSTVO VANJSKIH I EUROPSKIH POSLOVA U BUDIMPEŠTI
MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I SPORTA
Hrvatska samouprava Ferencvároša

Osam milijarda forinta za podupiranje zajedničkih crkvenih i civilnih projekata

U okviru Operativnoga programa Ministarstva ljudskih resursa (EFOP) raspisan je natječaj za crkvene i civilne organizacije za razvijanje zajednica s okvirnim iznosom od osam milijarda forinta – izjavio je nedavno u Stolnom Biogradu Miklós Soltész, državni tajnik Ministarstva ljudskih resursa za crkvene, narodnosne i društvene veze. Kako uz ostalo reče, a prenosi Mađarska novinska agencija (MTI), natječaj je objavljen 14. veljače, a prvi rok za predaju natječaja traje od 30. ožujka do 18. travnja. Crkvene i civilne zajednice ne mogu se natjecati posebno, samo zajednički, a po natjecatelju mogu tražiti potporu između 25 i 50 milijuna forinta. Natjecati se mogu sve regije izuzev središnje (Budimpešte i Peštanske regije). Pri tome je naglasio da je posve razumljivo da vlada glede razvijanja zajednica i smanjivanja društvenih razlika traži pomoć crkvenih i civilnih organizacija, jer primjerice crkve tisućljećima obavljaju takve djelatnosti. Kako je naglasio Tamás Schanda, državni tajnik Ministarstva ljudskih resursa odgovoran za razvojnu politiku Europske unije, putem natječaja narečene će organizacije moći djelotvornije obavljati svoje zadaće, među kojima su smanjivanje društvenih razlika, podizanje onih slojeva koji trebaju pomoć i osigurati im jednake mogućnosti. Prema njegovim riječima očekuje se 160 – 320 natječaja, a vrijeme ostvarivanja projekata od 24 do 48 mjeseci jamči stabilnost projekata. Potpora je stopostotna, ne zahtijeva vlastiti udio, a za pokretanje projekta može se tražiti i predujam za njihovo ostvarivanje i do 50 %. Stolnobiogradski biskup Antal Spányi izrazio je radost da se uz pomoć unijskih fondova otvara mogućnost za jačanje mađarskoga društva, za unapređenje zajedničkog zalaganja različitih društvenih skupina. Natječaj otvara i mogućnost da se briga za cijelu zajednicu prenese na djelatnu razinu.

MCC

III. Hrvatska državna kobasijada

Pečuh, 21. travnja 2017. g. u 19:00 sati
Sportska dvorana "Lauber Dezső"
Nastupaju: Slavonske lole

i bend P+ iz Podravine

Organizatori: Hrvatska državna samouprava,
 Kulturno-prosvjetni centar i odmaralište Hrvata u Mađarskoj
 Narudžba ulaznica i Informacije: Pečuh, Mátyás király ulica 21.
 Zoltan Vizvari +36 30 392 7013
 Priredba se ostvaruje potporom:

MARTINCI

Sedovenicom nazivaju Martinčani jednu od svojih triju proštenja (bučura), kada slave blagdan Blagovijesti. Tako će biti i ove godine 25. ožujka kada će se ona proslaviti u organizaciji Mjesne samouprave, Rimokatoličke župe, Hrvatske samouprave i Hrvatskoga kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“. Sveta je misa u mjesnoj crkvi ovoga puta tamburaška, potom slijedi Gastrovečer i plesačnica uza svirku podravskog sastava P+. Priredbu su poduprli: martinačka Seoska samouprava, Zajednica podravskih Hrvata, Savez Hrvata u Mađarskoj, Hrvatski kulturni i sportski centar „Josip Gujaš Džuretin“, martinačka Rimokatolička župa.

BAĆINO

Hrvatska samouprava drugi put organizira Županijski hrvatski malonogometni turnir koji će se održati 25. ožujka u mjesnoj športskoj dvorani. Okupljanje je u Gostionici „Vinograd“ od 9 sati. Natjecanje sudionika odnosno četiriju momčadi počinje u 10 sati, a u sastavu 4 + 1 igra se dva puta po dvadeset minuta. U „Vinogradu“, s početkom u 16 sati, upriličit će se svečano proglašenje rezultata i dodjela pehara za najboljeg igrača, vratara i najučinkovitijega strijelca.

BUDIMPEŠTA

Samouprava XV. okruga, tamošnja Hrvatska samouprava, Glazbena škola „Jenő Hubay“ i Zajednica puhačkog orkestra očekuju zainteresiranu publiku na zajednički tradicijski proljetni koncert puhača Općine Donji Kraljevec (Hrvatska) i Glazbene škole „Jenő Hubay“. Priredba će biti u subotu, 25. ožujka, u velikoj dvorani narečene budimpeštanske škole (XV., Bocskaijeva ulica 70 – 75), s početkom u 16 sati. Dirigenti su Ivan Bjelovari i Róbert Kőrösy. Ulaz je slobodan.

KOLJNOF

Čakavska katedra Šopron i Matica hrvatska Šopron srdačno Vas pozivaju 30. marcijuša, u četvrtak, početo od 18 uri, u restoran Levanda, na prezentaciju reprint izdanja „Vazetye Szizgetha Grada od Barne Karnaruticha Zadrana zvonich na szvetlo dano po Petru Fodroczy Letta M.D.CL.XI.“. Kako reče glavni organizator priredbe, dr. Franjo Pajrić, knjiga je zvanaredno vridna jer dovidob je egzistirala samo u jednom nepotpunom primjerku. Na prezentaciji će se osvrnuti na Ferencza Forgácsa, a moremo čuti i o neki detalji iz žitka familije Zrinski.

SANTOVO

U okviru ovogodišnjih Dana hrvatskoga jezika, koji se održavaju u suorganizaciji Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma te Hrvatske samouprave, prošlog je tjedna ustrojeno predstavljanje Rječnika govora santovačkih Hrvata autora Živka Mandića, a 21. ožujka priređeno već tradicionalno školsko natjecanje u kazivanju stihova i proze na hrvatskome jeziku. Najbolji kazivači po kategorijama predstavljat će santovačku školu na državnom natjecanju u kazivanju stihova i proze u organizaciji Hrvatske državne samouprave. Dani hrvatskoga jezika, koji se organiziraju poradi očuvanja i njegovanja materinske hrvatske riječi, završit će kako su i počeli, gostovanjem pečuskoga Hrvatskog kazališta koje je 2. ožujka izvelo dječju predstavu Guliver među lutkama, po motivima J. Pehra i L. Spačila koju je priredio Petar Šurkalović, a 28. travnja prikazat će igrokaz Zoltana Gataija pod naslovom Marica.

PRISIKA/KISEG

Muzej sakralne umjetnosti u Prisiki 26. ožujka poziva na molitvu križnoga puta, s početkom u 15 sati na kiseškoj Kalvariji. Nakon molitve križnoga puta tko želi, može sudjelovati i na svetoj misi na hrvatskom jeziku, s početkom u 17 sati koju u crkvi sv. Emerica predvodi dr. Anton Kolić.